

BARLANGOKKAL FOGLALKOZÓ MAGYARORSZÁGI SZERVEK, INTÉZETEK ÉS INTÉZMÉNYEK

Szerkesztőségünk 1969. január 1-i érvénnyel összeállította azoknak a magyarországi szervezeteknek, intézeteknek vagy intézményeknek a jegyzékét, amelyek tevékenysége, munkája szorosan kapcsolódik a karszterületek, karsztjelenségek, s az utóbbiak között elsősorban barlangok kutatásához. Hazánkban központi állami speleológiai intézet nem működik, ezért szükségesnek látszott a tudományos kutatások koordinálása érdekében a különböző szervezeti egységekben folyó, ilyen jellegű tevékenységek adatainak összegyűjtése és közlése.

I. Tudományos kutatóállomások

1. *Vizgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet (VITUKI) Jósua-fői Karsztvízkutató Állomása.* Tel.: Jósua-fő 8.

Az állomás feladatköre: Az aggtelek-jósua-fői terület tudományos feldolgozása és karszthidrológiai alap kutatások.

Felügyeleti szerv: VITUKI Karsztvízkutatói osztálya, dr. Böcker Tivadar tud. osztályvezető. Budapest, VIII., Rákóczi út 41. Telefon: 131-690.

A kutatóállomás vezetője: Maucha László okl. geológus, tud. kutató, Jósua-fő.

Az állomáson alkalmazott munkatársak: ifj. Bartha Lajos tud. kutató, Kérdő Péter technikus, Krautsieder Zsuzsa fotós, Maucha Lászlóné adminisztrátor és Szilvai Péter technikus.

Külső tudományos munkatársak:
Cser Ferenc vegyész-mérnök (heliktit és aeroszol-témák, kristály-kémia)
Czajlik István vegyész-mérnök (karsztvízkémia)
Fejérdi István vegyész-mérnök (karsztvízkémia)
Gádos Miklós villamosmérnök (méréstechnika és hidrológiai kísérletek, adatsoranalízis)
Pályi Gyula vegyész-mérnök (képződménykémia, cseppköszinézódés, elemvándorlás)

Közlési organumok:
Karszt- és Barlangkutatás (MTESZ, Budapest)
Karszt és Barlang (MTESZ, Budapest)
Bányászati Közlemények
Hidrológiai Közöny stb.

2. *Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Állattrendszertani Intézetének Barlangbiológiai Laboratóriuma (Aggtelek).* Budapesti cím: Budapest, VIII., Puskin utca 3. Tel.: 339-929.

Feladatköre: A Baradla élővilágának rendszeres kutatása, kapcsolatban a környezeti viszonyoknak és az egyes fajok biológiájának vizsgálatával. Faunisztikai kutatások más magyar barlangokban.

Vezető: Dr. Dudich Endre, Kossuth-díjas nyug. egyetemi tanár, a MTA rendes tagja.

Munkatársak:
a) *Állattani kutatások:*
Dr. Andrassy István kand., c. egyet. docens (fonálférgék, Nematoda)
Dr. Berczik Árpád, kand., c. egyet. docens (árvaszünnyogok, Chironomidae)
Csutoré dr. Bereczky Magdolna, tud. munkatárs (egysejtűek, Protozoa)
Dózsa-Farkas Klára, aspir. (televényférgék, Enchytraeidae)
Dr. Gere Géza kand., egyet. docens (ászák és soklábuak életmódja)
Dr. Loksa Imre kand., egyet. docens (pókszabásúak, Arachnoidea)
Dr. Zicsi András kand., c. egyetemi docens (giliszták, Lumbricidae)
b) *Növényntani kutatások:*
Igaliné Zeller Lidia egyet. adjunktus (álsórendű gombák)
Dr. Kol Erzsébet kand. (egysejtű moszatok, Algae)
Dr. Molnár Miklós ig. főorvos, MÁV. egészségügyi laboratórium (mikrobiológia)
c) *Vizkémiai kutatások:*
Vargáné dr. Kozma Erzsébet tud. munkatárs

Közlési organumok:
Acta Zoologica (MTA, Budapest)
Ann. Univ. Sci. Budap. Sect. Biol. (ELTE, Budapest)
Biológiai Csoport Közleményei (MTA, Budapest)
Karszt- és Barlangkutatás (MTESZ, Budapest)
Opuscula Zoologica (ELTE, Budapest)
International Journal of Speleology (Lehr)
Mycopathologia et Mycol. Applicata (Hague).

3. *Vizgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet Gellérthegyi Karszthidrológiai Eszlelőállomása.* Tel.: 466-193.

Az állomás feladatköre: Duna-parti hévforrások hidrológiai adatainak figyelése, rögzítése és feldolgozása.

Felügyeleti szerv: VITUKI karsztvízkutatói osztálya, dr. Böcker Tivadar tud. osztályvezető, Budapest, VIII., Rákóczi út 41. Tel.: 131-690.

Munkatársak: Rádai Ödön tud. munkatárs, Kiss Henrikné műszaki ügyintéző, Kerti János elektroműszerész és Orgoványi György elektroműszerész. Tudományos tanácsadó: dr. Kessler Hubert főhidrológus.

Közlési organumok:
Kísérleti területek (VITUKI kiadvány, 1965.),
VITUKI témabeszámolók stb.

4. *Eötvös Loránd Tudományegyetem Földrajzi Intézetének Aggteleki Karsztmorfológiai Állomása* (a Béke-barlang főágának első mesterséges bejáratánál)

Az állomás funkciója: a nyári hónapokban bázist jelent a karsztmorfológiai tanulmányokat végző földrajzszakos egyetemi hallgatók számára. Az állomást az egyetem a helyi vadásztársasággal együtt üzemelteti.

Az állomás vezetője: Dr. Láng Sándor, tszv. egyetemi tanár, a földrajztudományok doktora, ELTE, Földrajzi Intézet; Budapest, VII., Kún Béla-tér 2.

Munkatárs: Zámbo László egyet. tanársegéd.
Az intézmény 1968-ban alakult, tényleges működését 1969-ben kezdi meg.

II. Tudományos intézetek, valamint vállalatok keretében működő, karsztkutatással foglalkozó csoportok és személyek

1. *Vizgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet Karsztvízosztálya* (Budapest, VIII., Rákóczi út 41.)

Vezető: Dr. Böcker Tivadar tud. osztályvezető, geol. mérnök
Munkatársak: Dr. Dénes György tud. munkatárs, geográfus
Maucha László tud. munkatárs (Jósua-fő), geológus
Müller Pál tud. munkatárs, geológus
Pappné Dr. Vendl Anna tud. munkatárs, geológus
Rádai Ödön tud. munkatárs, geográfus
Sárvári István tud. munkatárs, mérnök
Az osztály keretében dolgozik a kutatókon kívül még 2 technikus, 2 kutatási segéderő, 1 rajzoló, 1 adminisztrátor, 4 forrásmérő, 1 adatfeldolgozó, 3 fős fűróbrigád, 2 fős építőbrigád, valamint a Jósua-fői Kutatóállomás teljes létszáma.

2. *Bányászati Kutató Intézet Bányavízvédelmi Osztálya* (Bp. III., Mikoviny u. 2-4. Tel.: 687-260.)

Vezető: Dr. Schmieder Antal tud. osztályvezető
Munkatársak: Willems Tibor tud. főmunkatárs
Harsányi Alfréd tud. munkatárs
Dr. Kesserű Zsolt tud. munkatárs
Szilágyi Gábor tud. segédmunkatárs
Az osztály keretében dolgozik még a kutatókon kívül 2 technikus, 2 rajzoló és 1 gépirónó.

3. *Magyar Tudományos Akadémia Dunántúli Tudományos Intézete*

(Pécs, Kulich Gy. u. 22.)
Dr. Fodor István tudományos munkatárs
témája: barlang-klima kutatás
A fentiekben kívül operatív termelő tevékenységük mellett még számos vállalatnál, kutató intézetnél folyik karszttal és barlangokkal összefüggő tudományos kutatómunka. Így például a Magyar

Alumíniumipari Tröszt Vízügyi Szolgálatában (dr. Kessler Hubert főhidrológus), a *Bauxitkutató Vállalat Vízügyi Osztályán* (Höriszt György geológus, osztályvezető), a *Bakonyi Bauxitbányák Vállalat* és a *Fejér megyei Bauxitbánya Vállalat* földtani osztályain (beosztott hidrológusok). Ugyisintén magas színvonalú karsztvizkutató munkák folynak az *Egyesült Magyar Szénbányák* vállalatainál, többek között a *Dorogi Szénbányák* földtani osztályán (Venkovits István hidrológus), a *Tatabányai Szénbányák* távlati tervezési osztályán (Dr. Gerber Pál hidrológus), a *Borsodi Szénbányák* földtani osztályán (Dr. Juhász Árpád geológus, Borbély Sándor hidrológus stb.). Külön meg kell említenünk még a *Mecseki Erebányászati Vállalatot* (Kutató Mélyfúró Üzem földtani csoportja, Rónaki László hidrotechnikus), továbbá számos kutató foglalkozik karsztvízproblémákkal a területi Vízügyi Igazgatóságoknál is.

III. Tudományos gyűjtemények

1. *Bibliotheca Speleologica*,

a MTE SZ Karszt- és Barlangkutató Bizottsága és a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat speleológiai szakkönyvtára. Budapest, VI., Gorkij fasor 46—48. III. em. Tel.: 221-226.

Könyvtáros: id. Schönviszky László

A könyvtár 1959-ben létesült. Állománya 1998 májusig, köztük 39 Magyarországon nagyrészt csak itt fellelhető külföldi, szakfolyóirat és periodika 181 kötete. Könyvkölcsönzés a Bizottság és a Társulat tagjai részére a hivatalos órák alatt, szerdán du. 17—20 óráig. Folyóiratok, periodikák nem kölcsönözhetők, csak helyben használhatók.

2. *Barlangtani gyűjtemény*

a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat és a Természet-tudományi Ismeretterjesztő Társulat állandó kiállítása. Budapest, I., Uri utca 9.

Vezető: Barátosi Kálmán mérnök (Bányaterv). Tel.: 354—580/265.

3. *Magyarországi barlangok nyilvántartása*

Feldolgozás alatt álló gyűjtemény (a hazai barlangok leírása, térképei és irodalma). *Készíti:* dr. Bertalan Károly geológus, Magyar Állami Földtani Intézet, Budapest, XIV. Népstadion út 14. Tel.: 837—940.

4. *Speleológiai térképtár.*

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Dokumentációs Szakosztályának gyűjteménye. *Térképtáros:* Horváth János, Budapest, II. Mártírok útja 59. Tel.: 831—795.

5. *Országos Forrásnyilvántartás*

A VITUKI karsztvizkutatói osztálya által vizsgált magyarországi karsztforrások és ezek adatainak nyilvántartása.

Vezető: dr. Böcker Tivadar tud. osztályvezető. Budapest, VIII, 6. Rákóczi út 41. Tel.: 131—690.

6. *Aggteleki Barlangtani Múzeum*

Szervezés alatt. *Ügyintéző:* Magyarai Gábor geológus, barlangigazgató, Jósvalfő.

IV. Barlangi egészségügyi intézmények

1. *A Bányipari Dolgozók Szakszervezetének Jósvalfői Gyógyudilöje* (Béke-barlang mellett).

Fenntartó: Borsodi Szénbányák. Adminisztratív orvosigazgató: dr. Szoboszlay Ferenc üzemi főorvos, (Borsodi Szénbányák, Miskolc, Szemere utca 15.)

A tudományos vizsgálatok vezetői: dr. Kirchknopf Márton, az Ózdi Városi Kórház belgyógyász főorvosa és dr. Biró Zsigmond orvos, kandidátus, a Borsod megyei KÖJÁL osztályvezető főorvosa.

A betegfelvétel feltételeit dr. Szoboszlay Ferenc főorvos állapítja meg. Elsősorban bányászbetegek nyernek elhelyezést.

2. *Az Ormosi Szénbánya Vállalat pihenője* (az égerszögi Szabad-ság-barlang mellett).

Fenntartó: Ormosi Szénbánya V., Igazgató: Viszóczi György Gondnok: Balázs Lajos

A barlangban gyógykezelés jelenleg nincs.

3. *Gellérthegyi kísérleti gyógyhely*

Építés alatt. *Beruházó:* Budapesti Földigazgatóság (Horváth József főmérnök)

4. *Tapolcai Tavas-barlang, kísérleti gyógyhely*

Üzemelteti: Tapolcai Városi Kórház (dr. Szigethy József).

5. *Abaligeti barlangterápiai intézmény*

V. Barlangi idegenforgalmi létesítmények

1. *Aggtelek-Jósvalfői barlangüzem*

Üzemeltető: Borsod megye Tanácsának Idegenforgalmi Hivatala, Miskolc, Széchenyi u. 40. Tel.: 14-876. Hivatalvezető: Tóza István.

A barlangüzem vezetője: Magyarai Gábor okl. geológus, Jósvalfő. Tel.: Jósvalfő 7. Helyettese és egyben az aggteleki részleg vezetője: Várnai Bertalan, Aggtelek.

Barlangvezetők Jósvalfőn: Bagó Benedek, Berecz Lajos, Garan Lajos, Mizser Károly. *Aggteleken:* Várnai Gyula, Bodis Nagy János, Szücs Béla és Bodis Lajos.

2. *Lillafüredi barlangüzem* (István- és Forrás-barlangok)

Üzemeltető: Borsod megye Tanácsának Idegenforgalmi Hivatala, Miskolc, Széchenyi u. 40. Tel.: 16—248. Hivatalvezető: Tóza István.

3. *Pálvölgyi Cseppkőbarlang*

Üzemeltető: Turista Ellátó Vállalat, Budapest, VI., Lenin krt. 55. Tel.: 224-230. A barlangüzem vezetője: Palánkai János. Tel.: 889-599.

4. *Abaligeti barlangüzem*

Üzemeltető: Baranya megye Tanácsának Idegenforgalmi Hivatala, Pécs, Széchenyi tér 9. Tel.: 14—00. Hivatalvezető: Keserű Sándor.

5. *Miskolc-Tapolcai Barlangfürdő*

Üzemeltető: Miskolci Vízművek, Fürdők és Csatornázási Vállalat, Miskolc, Vörösmarty u. 10. Tel.: 16-248.

6. *Tapolcai Tavas-barlang*

Üzemeltető: Veszprém megye Tanácsának Idegenforgalmi Hivatala, Balatonfüred, Blaha L. u. 5.

7. *Lőczy-barlang, Balatonfüred*

Üzemeltető: mint az előzőnél.

8. *Budai Várbarlang*

Üzemeltető: Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat és a Természet-tudományi Ismeretterjesztő Társulat Budapesti Szervezete. *Vezető:* Barátosi Kálmán mérnök.

Fenti összeállításunk távolról sem teljes és valószínűleg a közzölt adatokban is található pontatlanságok. Az anyagot előzetes kísérletnek szántuk egy részletesebb feldolgozáshoz, amelyhez kérjük kedves olvasóink segítségét.

Szerkesztőség.

